

Iktatószám	Budapestre vonatkozó ujságcikkek			Osztályozás	
				Tárgy	
	Szerző	381.631			
	Cím Hus-nagyvásár.	Hely			
	Forrás: Budapesti hírlap.	Idő	n 1914.		
	Bp.	1911	11/5.		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	Személy		
			Helyszám		

A hus-nagyvásár.

A főváros tudvalevően a bécsiek kedvéért s Neumayer ur biztatására ment a szerb határ megnyitása zászlaja alatt harcba a magyar tenyésztők ellen. Mikor végre belátták, hogy bécsi ugratás az egész, visszavonultak s a tervezett nagygyűlést sem tartották meg. Erre a visszavonulásra volt válasz a bécsi keresztényszociálisták Bürgerklubjának ismert határozata, hogy Budapest polgármestereit nem hívják meg Bécs város báljára.

Időközben a szerb kereskedelmi szerződés életbe lépett. Szerbiát ellepték az osztrák és magyar husiparosok, de már ott találták a konkurens olasz husiparosokat. S hiábavaló volt a nagy konkurrencia, nem kaptak elegendő húst, mert kitűnt, hogy Szerbiának sincsen nagy marhaállománya. Kitűnt, hogy az akció megindítóit teljesen tájékozatlannak voltak a szerb viszonyokról s az akció célja nem a városi husellátás javítása volt, hanem tisztára hatalmi kérdés. A szerződés szerint Szerbiából 15.000 darab szarvasmarha husát lehet behozni s az első héten, a mikor legnagyobb volt a kereslet, mindössze százötven ökröt vágtak le exportra a belgrádi vágóhídon. Ennek is nagy része Ausztriába és Olaszországba ment. Ha ebben az arányban vágna tovább, még felét sem tudják szállítani a megengedett mennyiségnek. Ellenben a nagy kereslet eredménye lett, hogy Szerbiában már az első héten emelkedett a hus ára. A husiparosok szaklapja, a mely a szerb határ megnyitásának előharcosa volt, legutóbbi számában kénytelen konstatálni: „A szerb vágások nem is lehetnek valami tulságosan nagyok, mert a száj- és körömfájás akadályozza az anyag beszerzését.”

Szerencsére a városházán is belátták, hogy Budapest közéletének javítását nem várhatják a szerb akciótól s realisabb alapon fogtak munkához. Ma már hivatalosan is elismerik, hogy a középonti vásárcsarnok nem felel meg hivatásának és nem kis része van abban, hogy Budapesten az élelmiszer kereskedelem nem tud fejlődni. Komoly husnagyvásárunk pedig egyáltalán nincsen, mai be rendezéseink mellett nem is lehet.

Több mint tíz esztendeje sürgetik már a husiparosok is, a nagyközönség is, hogy a közbűhidat mesterséges hűtővel szereljék föl s engedjék meg a közbűhídon a husvásárt. Minden törekvésnek útját állotta azonban a középonti vásárcsarnok anyagi érdeke. Mindennél fontosabb volt, hogy a vásárcsarnok jövedelmezőségét biztosítsák. Hiába mondotta ki a közgyűlés 1906-ban hogy külön husnagyvásárt akar létesíteni, hiába anketiztek, hiába rendelte el a közgyűlés tavały a jég-hiány pótlására, hogy a marhaközbűhídon sürgősen be kell rendezni a mesterséges hűtőt, nem történt semmi.

Minden józan törekvést háttérbe szorított a középonti vásárcsarnok kibővítésének terve. A Csarnok-tér, Imre-utca, Közraktár-utca és Cucor-utca között levő területet akarták megszerezni, hogy ott bővítsék ki a csarnokot. Egy részét már meg is szerezték. Most azonban helyesebb felfogás kezd tért hódítani a városházán. Belátták már, hogy hiába való törekvés a paloták közé szorított csarnok kibővítésének terve, mert ha milliók árán végre is hajtának a tervezett kibővítést, akkor sem tudnák biztosítani a jövő fejlődést, mert az új csarnokot is paloták szegélyeznék, a melyeket megint

csak milliók árán lehetne megszerezni. A közéleti ügyosztály tehát lemondott a mostani csarnok kibővítéséről és olyan helyen akar új intézményt berendezni, a hol évtizedekre tudja biztosítani a fejlődés minden kellékét. Örömmel fogadjuk az új elhatározást, mert a rosszul sikerült intézményhez mindenáron való ragaszkodás csak a közéletet drágítja, a nélkül, hogy bárkinek a legkisebb haszna lenne belőle. A középonti vásárcsarnok megmaradhat nagy kerületi csarnoknak és egyes speciális áruk csarnokának. Alkalmas hely lesz egy nagyarányú borvásár befogadására, a mely a befektetett tőke annuitását föltétlenül biztosítani fogja. Azokból a milliókból pedig, a melyekbe a tervezett kibővítés szerint csak az üres telek kerülne, megépíthetik az új középonti vásárcsarnokot, a mely nem az ötkilós, hanem az igazi élelmiszer nagykereskedelem középontjává lehet.

Ugy értesülünk, hogy az ügyosztály már legközelebb nyilvánosság elé terjeszti nagy programját, a mely a középonti vásárcsarnok új elhelyezésén kívül magában foglalja az állatvásárok és vágóhidak új rendezését is. És úgy tudjuk, hogy a program végrehajtását nagy erővel fogják sürgetni, a mire különben az is készteni a hatóságot, hogy időközben egy magánvállalat állott elő azzal a tervvel, hogy ő megcsinálja a husnagyvásárt. Ebben a kérdésben tehát sürgősen döntenie kell a városnak, mert a vállalat ajánlatát már előterjesztette.

A vállalat a Mester-utca, Gróf Haller-utca és a Vágóhid-utca között levő területen akarja megcsinálni a husnagyvásárt és a tojásbörzét. A terv szerint azonban olyan kis arányban, hogy megvalósításától alig várhatunk komolyabb eredményt. Másrészt a főváros vásárjogát elvi szempontból sem

S
C
bizhatja magánvállalatra. Nem elegendő az, hogy a magánvállalat részesezés címén pótolná a vásárjog kiadásával elvesztett jövedelmet. A főváros kötelessége, hogy állandóan ellenőrizze és irányítsa a köz-
éllemezési intézményeket s lehetetlen, hogy a vásárjogot magánvállalkozás kezébe adja.

Fo
Az ügyosztály fölfogása szerint a hatóságnak az a hivatása, hogy az éllemező iparnak rendelkezésére adja mindazokat az eszközöket, a melyek az ipar gyakorlásához szükségesek, s a melyeket egyes iparos meg nem szerezhethet. Másrészt szakított azzal az elvvel, hogy a hatóság csalhatatlan s a mit egyszer megalkotott, ahhoz többé hozzányulni nem szabad. Ellenkezőleg, úgy kívánja megalkotni az intézményeket, hogy azokat a jövő nemzedék az élet követeléseinek megfelelően mindenkor legjobb belátása szerint bővíthesse, fejleszthesse. Különösen súlyt helyez az ügyosztály arra, hogy az intézményeket olyan olcsón valósíthassa meg, hogy azoknak rentabilitása súlyosabb terhet ne rőjjon az iparosokra és az intézmények segítségével közvetlenül irányíthassa az éllelmiszerek áralakulását.

Talán már ebben a hónapban tanács elé kerül a részletesen kidolgozott új program s még az idén teljes erővel hozzáfognak megvalósításához. Ha sikerül a gyakorlati szempontok érvényesítése az új intézmények lehetővé teszik, hogy ne Bécs, hanem Budapest legyen Magyarország fő éllelmi piaca, hogy Budapest fölvegye az ország termelésének nagy részét és a konjunkturák természetes kialakulása révén olcsóbbá tegye Budapesten a közéllemezést, másrészt a termelőnek is többet juttasson, mint a mennyit ma kap. Mert a mai szervezet lehetetlen voltát mi sem bizonyítja jobban, minthogy — noha Budapest Európa legdrágább városa — a magyar termelő kénytelen külföldre vinni a jószágát és áruját, mert Budapesten csak nehezen és lehetetlenül kis áron tudja értékesíteni. A világ egyetlen piacán sincsen olyan nagy differencia a termelőnek fizetett és a fogyasztótól követelt ár között, mint Budapesten. Ma már hivatalosan is belátják, hogy ennek, ha nem is előidézője, de főfaktora a középponti vásár csarnok szerencsétlen szervezete. Azért azoknak elsősorban ezen a bajon segíteni kell.